

Vergaderjaar 2012–2013

30 079

Besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014–2022

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 27 februari 2013

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ heeft in haar vergaderingen van 22 en 29 januari 2013 het Ontwerpbesluit houdende vaststelling van regels omtrent experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo besproken. Naar aanleiding hiervan heeft zij de minister en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 29 januari 2013 een brief gestuurd.

De minister en staatssecretaris hebben op 26 februari 2013 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
F. Bergman

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Dupuis (VVD), Linthorst (PvdA), Kox (SP), Sylvester (PvdA), Essers (CDA), Engels (D66), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU) Schaap (VVD), Smaling (SP), Flierman (CDA) (*voorzitter*), Lokin-Sassen (CDA), Backer (D66), Ganzevoort (GL) (*vice-voorzitter*), De Lange (OSF), Koole (PvdA), Sent (PvdA), Vlietstra (PvdA), Van Strien (PVV), Sörensen (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Bruijn (VVD)

BRIEF AAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Den Haag, 29 januari 2013

De vaste commissie OCW heeft in haar vergaderingen van 22 en 29 januari 2013 het Ontwerpbesluit houdende vaststelling van regels omtrent experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo besproken. Dit was voor de commissie aanleiding tot het stellen van de volgende vragen. Uit artikel 2 van het Ontwerpbesluit blijkt dat twee experimenten worden ingericht, namelijk de zogenoemde «vakmanschapsroute» en de «technologieroute». De leden van de commissie vernemen graag van u wat beide routes toevoegen aan de reeds bestaande mogelijkheden binnen de huidige wet- en regelgeving. Blijkens artikel 15 van het Ontwerpbesluit starten de experimenten met ingang van 1 augustus 2014 en eindigen ze met ingang van 1 augustus 2022. De vraag die zij dienaangaande graag door u beantwoord zien, is of de looptijd van de experimenten niet onnodig lang is. Voorts vragen zij of de voorgestelde routes niet een reguliere optie voor scholen zouden moeten zijn in plaats van experimenten. Tevens willen zij graag weten of in eerdere VM2-experimenten niet al voldoende ervaring is opgedaan met dergelijke trajecten. Tot slot ontvangen zij graag een antwoord op de vraag of het experimentele karakter niet zorgt voor onnodige extra administratieve en organisatorische lastendruk voor scholen. De vaste commissie voor OCW ziet de antwoorden op de gestelde vragen graag zo spoedig mogelijk tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
A.H. Flierman

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 februari 2013

Hierbij zenden wij u, in overeenstemming met de minister van Economische Zaken, de antwoorden op de vragen die uw Kamer heeft gesteld over het Ontwerpbesluit houdende vaststelling van regels omtrent experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo.

De vragen heeft u op 29 januari jl. in uw brief met kenmerk 151931.01u aan de minister en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gezonden. Bij de beantwoording wordt de volgorde aangehouden waarin de vragen zijn gesteld.

De leden van de vaste commissie voor OCW (hierna: de leden) vragen zich af wat de experimenten met een vakmanschap- en technologieroute² toevoegen aan de reeds bestaande mogelijkheden binnen de huidige wet- en regelgeving. Belangrijke wettelijke verruiming binnen de vakmanschap- en technologieroute zijn:

1. de mogelijkheid om het vmbo- en mbo-examen te spreiden over de verschillende leerjaren in de doorlopende leerroute. Het vmbo-examen kan in de vakmanschaproute worden gespreid over de eerste drie leerjaren en in de technologieroute over de eerste vier leerjaren;
2. de mogelijkheid om in de eerste leerjaren van de experimentele route mbo-onderdelen te volgen en kwalificerend af te sluiten;
3. de mogelijkheid van vrijstelling binnen de vakmanschaproute voor het vmbo-examen in het beroepsgerichte vak en in de sectorvakken.³

Met deze verruiming ontstaat voor scholen en instellingen meer mogelijkheden een geïntegreerd programma aan te bieden dan nu het geval is. Ook is het mogelijk om overlap tussen het vmbo- en mbo-programma weg te nemen. Hierdoor is een keuze mogelijk voor een verkorting van het programma en kan extra tijd en aandacht worden gegeven aan vakken waarmee leerlingen moeite hebben. De beroepsroute kan hiermee voor leerlingen uitdagender en aantrekkelijker worden vormgegeven.

De leden vragen zich verder af of de looptijd van de experimenten niet onnodig lang is. Het inrichten van een gezamenlijke doorlopende leerlijn vmbo en mbo vergt van scholen en instellingen een flinke inspanning en tijdsinvestering. Daarom is ervoor gekozen om gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheid om experimenten voor de maximale duur van acht jaar in te richten. Hiermee hebben scholen en instellingen de zekerheid dat zij gedurende enkele jaren met een andere onderwijsprogrammering aan de slag kunnen. Ook kunnen ze gedurende de looptijd de experimenten uitbreiden met een andere sector of route. Bovendien kunnen, met het oog op de evaluatie van het experiment, drie (technologieroute) respectievelijk vier (vakmanschaproute) cohorten leerlingen de complete doorlopende route volgen. Meerdere cohorten zijn nodig om een goede

² Vakmanschaproute: een doorlopende leerroute voor leerlingen in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg vanaf de bovenbouw van het vmbo naar een mbo diploma niveau 2. Technologieroute: een doorlopende leerroute voor leerlingen in de gemengde en theoretische leerweg vanaf de bovenbouw van het vmbo naar een mbo diploma niveau 4.

³ De sectorvakken zijn vakken die kenmerkend zijn voor de gekozen sector in het vmbo. Bijvoorbeeld voor techniek zijn dit de vakken wiskunde en natuur- en scheikunde, voor economie is dat economie en ter keuze wiskunde, Frans of Duits.

evaluatie te kunnen uitvoeren. De nieuwe experimenten zullen worden gemonitord en geëvalueerd zodat vervolgens een gedegen afweging kan worden gemaakt over het al dan niet structureel maken van de ruimte voor doorlopende leerroutes vmbo-mbo.

De leden vragen zich voorts af of de voorgestelde routes geen reguliere optie voor scholen zouden moeten zijn in plaats van experimenten, en of er in eerdere vm2-trajecten⁴ niet al voldoende ervaring is opgedaan met dergelijke trajecten. De belangrijkste reden waarom wij er op dit moment niet voor kiezen de experimenten tot een reguliere optie voor scholen te maken, is de weerbarstigheid van de samenwerking tussen vmbo en mbo in de praktijk. Uit de resultaten van het experiment vm2⁵ blijkt tot nu toe dat vm2 op zich succesvol kan zijn om schooluitval tegen te gaan en om het aantal leerlingen dat een startkwalificatie behaalt, te vergroten. Toch is het experiment vm2 niet overal goed van de grond gekomen of tot een succesvol einde gebracht⁶, vooral in die gevallen waarin de samenwerking bij vmbo en mbo al vanaf het begin niet goed was geborgd, en er niet op alle niveaus binnen de organisaties draagvlak was. De ervaringen van het vm2-traject worden in de nieuwe experimenten meegenomen, onder meer tot uiting komend in strengere startvoorwaarden die aan de samenwerking tussen vmbo en mbo worden gesteld. Dit moet er toe leiden dat minder experimenten gedurende het traject stoppen, met als voordeel dat meer leerlingen de gehele route succesvol kunnen doorlopen, dan bij vm2 het geval is.

Tot slot vragen uw leden of het experimentele karakter niet zorgt voor onnodige extra administratieve en organisatorische lastendruk voor scholen. Dit kabinet zet in op het zoveel mogelijk verminderen van de regeldruk. Scholen en instellingen die voor de inrichting van een doorlopende leerlijn gebruik willen maken van de extra wettelijke ruimte die de experimenten bieden, moeten een aanvraag indienen bij het ministerie van OCW of van EZ (voor wat betreft het groen onderwijs). Hierbij is enige administratieve lastendruk onvermijdelijk. De aanvraag dient er onder meer voor om te toetsen of de samenwerking tussen vmbo en mbo goed is geborgd. Zoals gezegd, blijkt uit het experiment vm2 dat scholen en instellingen van tevoren goed moeten nadenken over (de reden van) samenwerking. De inrichting van een doorlopende leerroute vraagt om zowel commitment en draagvlak van beide partijen als om het uitdenken van een programmering van de doorlopende leerroute. Dat vergt overleg en afstemming. Dat is overigens niet alleen nodig als scholen en instellingen willen deelnemen aan de experimenten, maar voor alle doorlopende leerroutes. De lastendruk wordt echter zoveel mogelijk beperkt door ondersteuning en begeleiding vanuit Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en door het gebruik van digitale middelen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker

⁴ In 2008 is begonnen met het experiment vm2 (experimenten leergang vmbo-mbo2).

⁵ Kamerstukken II, 2011/12, 31 524, nr. 152.

⁶ Van de leerlingen die in het eerste cohort (2008) zijn begonnen, is bij ongeveer de helft het experiment niet van de grond gekomen of gestopt. Van de leerlingen in het tweede cohort (2009) is dit bij bijna 4 op de 10 het geval.